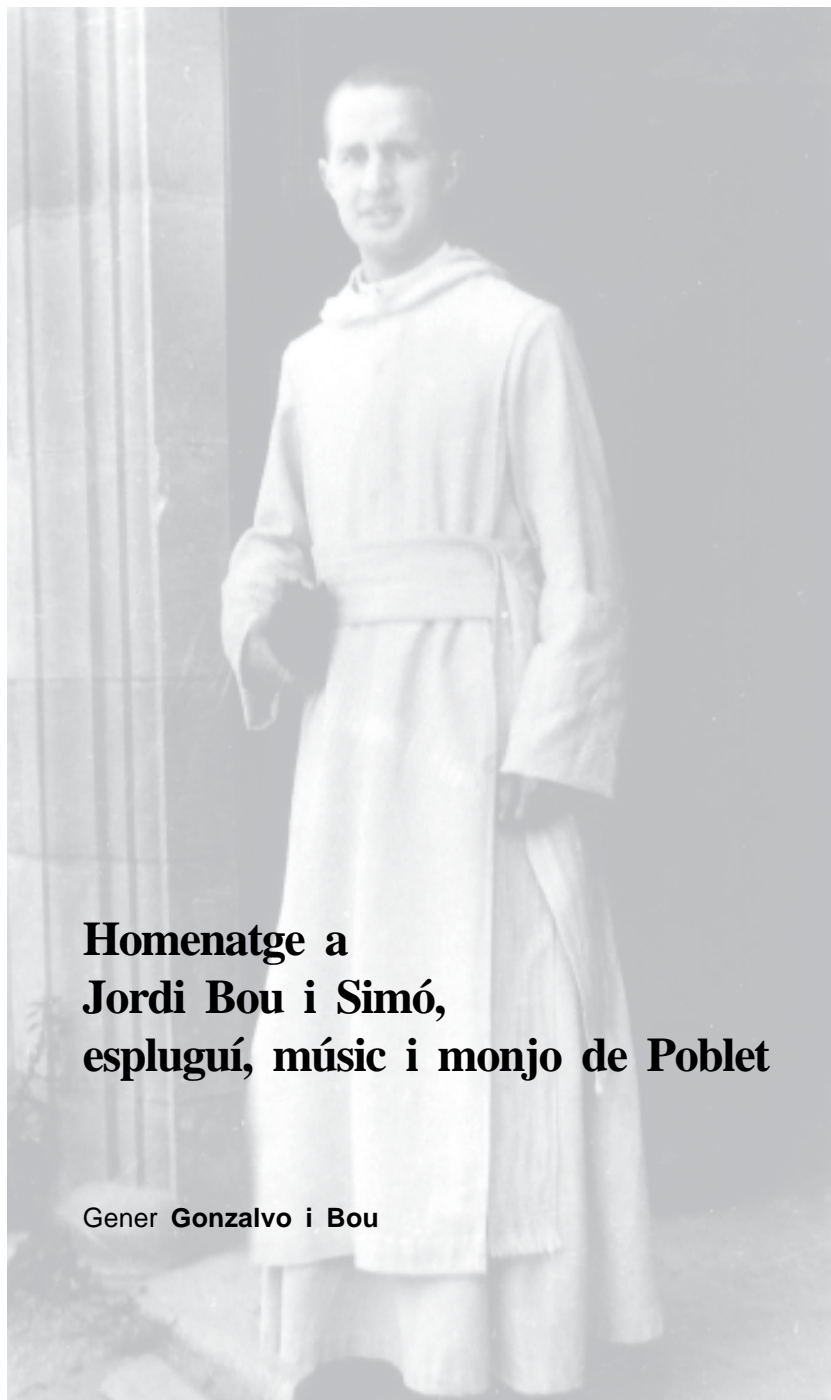

Centre d'Estudis de la Conca de Barberà

**Homenatge a
Jordi Bou i Simó,
espluguí, músic i monjo de Poblet**

Gener **Gonzalvo i Bou**

• **Jordi Bou i Simó, espluguí, músic i monjo de Poblet**

• **Gener Gonzalvo i Bou**

L'home que homenatgem avui va néixer a l'Espluga de Francolí el 26 de febrer de 1925. El seu nom de pila era el de Ramon (i així l'anomenà sempre la família), però a l'ingressar al monestir de Poblet fou rebatejat amb el nom de Jordi. Actualment, el pare Jordi és un dels tres monjos de Poblet amb més anys d'exercici de la vocació. Els altres dos religiosos són el pare Benet Farré, historiador, nat al Vilosell (les Garrigues), i el pare Robert Saladrigues, també historiador, natural de Bellpuig (Urgell).

L'afició a la música era de gran tradició familiar. La germana gran, Maria, abans de 1936, tenia la carrera de piano cursada al Conservatori del Liceu (Barcelona), però va haver d'examinar-se altra volta de tota la carrera al Conservatori de València, doncs, el govern franquista va suprimir tots els títols oficials dels centres acadèmics expedits per la Generalitat de Catalunya. La Maria, això sí, donava classes particulars de piano a nombroses persones de Barcelona.

De fet, i anant una mica enrera, el seu pare Ramon Bou Magrans, ja havia cursat estudis de piano, per indicació de l'avi del nostre homenatjat, en Ramon Bou i Llorens, del qual ja n'hem fet algun estudi, per ser, a l'Espluga, un home vinculat a la literatura i al teatre català, i un fervent defensor del catalanisme.

La seva germana Rosa tenia els estudis de violí i una veu més que notable. Dels seus nebots, destaca el sotasignant, amb estudis superiors de piano, cursats al Conservatori Superior Municipal de Música de Barcelona i, sobretot, Jordi Macaya Bou, que té el títol oficial de viola (instrument amb el que ocupà una plaça a l'Orquestra de Cambra de l'Empordà), però des de fa molts anys es dedica a l'exercici musical en nombrosos grups de música catalana i pirinenca, i actualment forma part del prestigiós grup pirinenc «El Pont d'Arcalís».

Prego disculpes per aquesta llarga dissertació, però es demostra moltes vegades que la història no sorgeix per atzar. Direm, respecte a la faceta musical del pare Jordi que, un cop ingressat al monestir de Poblet, fou enviat a Roma per cursar ensenyaments d'orgue. Al llarg dels anys ha estat compositor de música litúrgica pròpia del món monàstic, obres que es continuen

interpretant al monestir de Poblet i en altres centres emblemàtics com Montserrat.

La família Bou de l'Espluga de Francolí vivia al carrer de l'Hospital, és a dir, en el centre comercial de la vila. Tenien casa pròpia, de notables proporcions. La família es dedicava al comerç, en una àmplia botiga de pesca salada, fundada per l'avi Ramon Bou i Llorens. Disposaven de diverses propietats, alhora era una família profundament catòlica. El nostre homenatjat heretà d'en Bou Llorens el seu arrelat catalanisme i l'estima a les tradicions catalana i creiem que la mare del Pare Bou fou qui més l'influí en la devoció cristiana, i molt especialment en la Mare de Déu, fet que tant influirà en la seva carrera monàstica.

La Guerra Civil

La guerra de 1936-1939 significà un trencament a tots els pobles de Catalunya, un sinistre ambient bèl·lic que s'anava formant des de gairebé la proclamació de la II República el 1931. L'Espluga no n'era una excepció, amb predomini, dins els sectors d'esquerres, dels anarcosindicalistes de la CNT-FAI, i per altra banda alguns grups i partits propers al comunisme.

Malauradament, la nostra família posseïa tots els elements per a ésser represaliada: adinerada, benestant, propietària i catòlics actius. La notícia de l'esclat de la guerra arribà a l'Espluga el dia vint de juliol. Immediatament, un nombrós grup d'homes ben armats es feren amos dels carrers, i sobretot, de l'Ajuntament. Al cap de pocs dies fou cremada l'església parroquial i incautats tots els comerços i propietats. Tot pintava malament per als Bou, a qui se'ls requerí les claus de les propietats, inclosa la casa. El dia 21 fou detingut el pare del futur monjo, que aleshores era un nen d'11 anys. Fou reclòs als calabossos de l'ajuntament. Sorprenentment, fou alliberat, per tornar a ser empresonat el dia 24. Si no vaig errat, a l'Espluga hi hagueren 14 assassinats, en dues tongades (entre ells, el pare i un germà del lloat poeta catalanista Ramon Muntanyola i Llorach). El meu avi, ja en el «passeig final», tingué l'enorme decisió i gosadia de saltar del vehicle i, malgrat els trets i la persecució posterior, aconseguí escapolir-se dels seus perseguïdors. A més, tingué la sort de topar amb un mas al terme de Vila-rodona, on després d'uns dies d'aixopluc, immers en perill permanent, decidiren que Ramon Bou Magrans s'amagués a Barcelona, on hi tenia parents i amics, portat per l'auto d'un metge. El viatge anà molt bé, i el progenitor del pare Jordi passà la guerra sense més angoixes imminents, això sí, incomunicat dels familiars.

A l'Espluga, els Bou començaren a passar necessitat. Per altra banda, el petit Ramon (Jordi) era agredit a cops de pedra, persecucions i pallisses per part d'alguns dels fills de pares que tenien ideologia contrària. La seva mare, veient el que passava i sabent que estaria ben alimentat pel seu germà

Pasqual Gasol, decidí enviar al petit Ramon al seu poble de Cervià de les Garrigues, un poble més petit, on els fets violents eren gairebé inexistents, i els aliments eren més que suficients.

No pretenem escriure aquí una història de la guerra a l'Espluga, no és el tema que ens ocupa. Només presentem referències que afectaren als Bou i dir que, esclar, els «nacionals» eren esperats com els «salvadors» dels espluguins, i així foren rebuts, amb entusiasme, el dia 12 de gener de 1939. No sabien, però, què s'esdevindria en el futur. En aquest sentit, en Ramon Bou, l'imminent monjo de Poblet, veié a la plaça de l'Espluga un fet insòlit. Hi havia dues dones parlant en català quan s'hi acostà un guàrdia civil i començà a colpejar-les a la cara indiscriminadament. El pare Jordi sempre ens ha comentat que el fet li produí un veritable xoc i es començà a preguntar qui eren en realitat aquests alliberadors? Amb el temps tingué múltiples notícies en el sentit repressiu d'aquell règim, i es féu profundament catalanista.

La vocació monàstica del pare Jordi Bou

Val a dir que, prèviament, el jove Ramon Bou va cursar, amb bones notes, els estudis de batxillerat a la ciutat de Tarragona, concretament a l'Institut d'Ensenyament Mitjà i a l'Acadèmia Roig. Per ell, les assignatures preferides foren literatura, religió i filosofia.

Finalment, i fugint de casa seva, Ramon Bou entrà a la comunitat cistercenca, el 27 de desembre de 1943, el disgust del seu pare, Ramon Bou i Magrans fou monumental. Pensem que en aquella societat essencialment rural com era l'Espluga, la marxa sobtada de l'hereu era considerada com

La comunitat populetana en una foto de l'octubre de 1944. El Pare Jordi és el cinquè començant per la dreta de la fila del darrera. (Foto: arxiu Bou)

una deserció, a banda que el seu pare veia el jove Ramon molt treballador, i per tant, el seu braç dret. El mateix dia de la partença manà a algú dels seus homes que el traguessin de Poblet i el portessin a casa immediatament. El pare prior, Iovanni Rosavinni s'hi negà en rodó. El pare estigué més de dos anys en tornar a veure el seu fill. Després, les postures s'anaren suavitzant i apropant.

El 10 d'abril de 1944 se li imposà l'hàbit blanc del Cister i el nom de Jordi. El 1948 rebé la professió solemne com a monjo.

El 1951 rebé l'orde sacerdotal a la Capella del Seminari de Tarragona, de mans de l'arquebisbe Benjamín de Arriba y Castro, gallec, i destacat franquista.

La música

A finals dels anys cinquanta estava decidit que seria l'organista del monestir de Poblet. Anys abans, la meva mare Maria Bou, pianista, li donà les primeres nocions musicals. Quan el 1959 s'assabentà que el seu germà marxaria cap a Roma per estudiar piano i orgue, li provocà una mena d'ensurt. «Ramon, i els de Poblet, amb aquest nivell que tens t'envien a Roma? Et faran començar pel número ú». El van matricular al prestigiós Institut de Música Sacra, dirigit per un dels més grans musicòlegs catalans: Mn. Higiní Anglès, natural de Maspujols.

A l'inici, el novell monjo estudiava entre sis i set hores diàries, un règim d'estudis molt dur. El Pare Abat General del Cister el va nomenar degà i confessor dels estudiants.

El 15 d'agost, el pare Jordi tocà oficialment per primera vegada l'orgue de Poblet.

El 15 d'octubre de 1961 s'inaugurà un enorme orgue per a Poblet. El nou instrument era obra de la casa *Organería Española*. Constava de

Al teclat de l'orgue de Poblet, un instrument que seria el «company» diari de tota la seva vida (Foto: arxiu Bou)

tres teclats de 56 notes i un pedalier de 30 notes. Contenia 2.389 tubs i posseïa 34 registres. El seu mecanisme era de transmissió elèctrica. La composició de l'orgue era clàssica, amb unes concessions romàntiques.

Arribà el moment que el pare Jordi donà un concert, basat quasi exclusivament en Johann Sebastian Bach, el gran músic de Leipzig, i el seu preferit. A la tarda hi hagué un bon concert del pare Robert de la Riba, notable organista dels frares caputxins de Barcelona

El 1963 inicià la que seria una llarga sèrie de concerts, en directe, per Ràdio Nacional d'Espanya a Barcelona. El segon, interpretat per l'organista cistercenc fou retransmès el 26 de març de 1964. El programa pràcticament fou una integral Bach. El tercer dels concerts d'orgue emesos en directe per aquesta emissora es dugué a terme el 15 d'abril de 1965. El quart concert tingué lloc el 4 d'abril de 1966. En aquesta ocasió amb programa de compositors romàntics, com l'alemany Johannes Brahms, encara que l'orgue i la música romàntica anaven per camins ja bastant diferents, amb l'eclosió del piano, i les orquestres simfòniques, que deixaven enrera la música barroca, on l'orgue tenia un gran protagonisme, juntament amb el clavicèmbal i les orquestres de cambra.

El 28 d'octubre, *La Vanguardia Española* va publicar a tota plana i ben il·lustrat, un article històric del pare Bou que pretenia ajudar a restaurar la bella església gòtica espluguina, el seu poble. Tot i que el conreu de la història fou una activitat escadussera per al pare Jordi, sí que arribà a confeccionar alguns llibres històrics, tots referits a l'Espluga de Francolí.

Seguint amb la seva carrera organística, el 23 de març de 1967 continuà amb la sèrie de concerts en directe per RNE, aquest darrer, el cinquè. El sisè concert tingué lloc el 12 d'abril de 1968. Amb algunes variacions, concessions a algun romàntic, si bé ell va seguir sent fidel a qui considerava el millor músic de tots els temps, J. S. Bach.

El dia 5 de desembre d'aquell any de 1968, Montserrat Torrent, catedràtica d'Orgue del Conservatori Superior Municipal de Barcelona, li

Veiem un pletòric Pare Bou amb la catedràtica d'Orgue del Conservatori Superior Municipal de Barcelona, i excel·lent intèrpret d'orgue, Sra. Montserrat Torrent (Foto: arxiu Bou)

signà el certificat del final de la carrera d'organista, que ha constatat de dos cursos de solfeig, cinc de piano i sis d'orgue. L'alegria del Pare Jordi va ser indescriptible.

El 4 d'abril de 1969, interpretà el seu setè concert per RNE. Un cop més, la columna i l'eix central del concert, fou Bach.

Fent un incís, cal destacar que durant la seva llarga estada al monestir demostrà notables dots per a la docència i, en aquest cas per als novicis del cenobi: bibliotecari, mestre de novicis, i sobretot, de llengües clàssiques, grec i llatí, llengües pilars de la nostra civilització, i que ell dominava a la perfecció.

Una faceta en la qual tenia facilitat i li agradava fer era el de ser director d'exercicis espirituals en un bon nombre de cenobis cistercencs femenins per tota la península ibèrica.

El 7 de juliol de 1971 publicà la música d'una Missa «Santa Maria», que té força èxit entre les comunitats religioses i les parròquies. També, el 27 d'octubre de 1971 la casa Boileau de Barcelona edità una altra obra de la seva autoria: «Càntic de Maria».

El 27 de març de 1972 l'arquebisbe de Tarragona, Josep Pont i Gol, el nomenà membre de la Comissió de Música Diocesana.

Una altra faceta que conreà fou la poesia. Molt influït per l'esplugui Mn. Ramon Muntanyola, mestre en Gai Saber, i per tant, en l'estil verdaguerià, la major part dels poemaris són religiosos, i molt específicament dedicats a l'enaltiment de la Mare de Déu. Efectivament, Jordi Bou fou un gran devot de Maria, devoció sens dubte transmesa per la seva bona mare, Dolors Simó Manresa, natural de Cervià de les Garrigues. El primer llibre del nostre homenatjat, s'intitula «*Nadales*» (Barcelona, 1973).

Tornant a la música, el 15 d'agost de 1973, estrenà a Poblet un «Cantoral» que tingué reconeixement en diverses comunitats catalanes. El 15 de novembre donà un curs de cant i música a un grup de monges cistercenques.

L'any 1975 pronuncià per als membres de la Germandat de Poblet, una conferència sobre «La música a Poblet».

Tornant a la poesia, publicà el volum «*Més enllà*», amb pòrtic del carismàtic poeta de Riells del Montseny, Mn. Pere Ribot. El 25 de març de 1987 publicà «*Com la Gasela*» (ed. De l'autor), amb disseny del seu nebot Josep M. Macaya Bou, aparellador nascut a Reus.

Referent a la seva activitat de caràcter històric, el 1979 va editar el seu millor llibre d'història local: «*L'ermita de la S. Trinitat de l'Espluga de Francolí*» (Barcelona, 1979). El volum acull tots els vessants al voltant de l'ermita: orígens i primeres notícies documentals, ermitans, preveres, lloc de culte i pelegrinació, aplecs religiosos i catalanistes, goigs, elements artístics de l'ermita, presidida per la imatge de la Trinitat. Finalment s'ocupà de la destrucció de 1936 i de la seva posterior reconstrucció. Consta d'un total de 257 pàgines i 38 il·lustracions.

Reblant en el tema marià, el 25 de març de 1984, publicà el llibre «*Maria Mare Verge*», Barcelona, Ed. Claret.

Pel que fa a la música, el pare Bou donà un concert extraordinari a Poblet el 24 de maig de 1986, amb el seu repertori habitual: el barroc alemany Pachelbel, l'italià Domenico Zipoli, i el gran mestre de Leipzig, Johann Sebastian Bach. Val a dir, com a incís, que en la festa anual de la Germandat de Sta. Maria de Poblet, amb un nombrós grup de membres, a la tarda, hi acostumava a donar un concert.

FESTA DE LA GERMANDAT DE
SANTA MARIA DE POBLET

CONCERT D'ORGUE

- 1.ª — *Preludi en do menor*, de Joan Sebastià Bach.
- 2.ª — *Largo en si menor*, de Domenico Zipoli.
- 3.ª — *Preludi - Coral "Pare nostre que esteu en el cel"*
de J. S. Bach.
- 4.ª — *Aria en re major*, de J. S. Bach.
- 5.ª — *Preludi - coral "Crist jcu en braços de la mort"*
de J. S. Bach.
- 6.ª — *Toccatà en re menor*, de J. S. Bach.

ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE POBLET,
DIA 27 DE JUNY DEL 1970 A LA TARDA.

P. Jordi Maria Bou Simó
Monjo de Poblet

Programa del concert d'orgue que l'any 1970, el Pare Jordi Bou oferí durant la Festa de la Germandat de Santa Maria de Poblet. (Programa: arxiu Bou)

Hem d'esmentar la profunda amistat amb la religiosa aragonesa Inés Maserico López que ha propiciat una copiosa correspondència, i d'altres llibres de caire profundament espiritual i místic. Algun fruit d'aquesta especial relació religiosa ha estat acollit per la impremta. El 20 de maig de 1992, a causa dels seus nombrosos estudis sobre Santa Maria, fou nomenat membre de la Societat Mariològica Espanyola.

Sobre el tema de la seva amistat amb la religiosa Inés Maserico, el nostre monjo pobletà edità «*Dinámica de un amor*» (Barcelona, Ed. Claret, 1990), que és un resum de la vida d'Inés, dedicada bàsicament a tenir cura dels més desvalguts i necessitats.

El 1998 enregistrà un CD titulat «*L'orgue de Poblet*», amb un recull d'interpretacions seves a l'orgue pobletà entre el 1964 i 1968.

L'any 2002 surt editat un dels seus llibres històrics sobre Poblet: «*Restauració monàstica de Santa Maria de Poblet (1940-1950)*» Barcelona, ed. Claret.

El 2005 veu la llum un nou CD que porta per títol «*So de Poblet*», amb orgue, trompeta i timbals.

La seva edat, ja respectable, féu que les seves forces anessin minvant. Cal saber que un monjo del Cister no es jubila mai, però, naturalment, la comunitat té la suficient i lloable consciència que els monjos d'edat els toca descansar. En el cas del meu oncle, han estat molts anys de llevar-se a les cinc del matí per resar i tocar les maitines, acompanyar les noces dels dissabtes al matí, sovint el cansament de les classes com a mestre de novicis, els viatges, freqüentment llargs, i les classes dels exercicis espirituals, la seva bibliografia, etc. ha fet que les forces físiques hagin sofert una davallada. Jordi Bou, de l'Espluga de Francolí, actualment té 88 anys, i és el tercer monjo més longeu del monestir, tanmateix, cal dir que en els seus anys de plenitud, arribà a un nivell de virtuosisme que el feren entrar en el grup dels millors organistes del nostre país.

Ja sabeu que fa molt poc temps, Poblet ha estrenat un grandió i formidable orgue. Sens dubte, imita les formes barroques germàniques, i sembla ben bé que ens trobem en alguna de les dues grans esglésies de Leipzig, on solia tocar J. S. Bach. Crec que l'antic orgue s'ha donat a la parròquia del Pi, de Barcelona. L'època de Jordi Bou s'ha acabat. Per això el nostre Centre d'Estudis li vol retre aquest sentit homenatge per contribuir a la cultura musical de la comarca, i per engrandir encara més una de les glòries de la nostra pàtria que tenim a la Conca de Barberà: el Monestir de Santa Maria de Poblet¹

Bibliografia del pare Jordi Bou i Simó*

- *Una mort a Poblet*. P. Bernat Morgades, Poblet, 1963
- *Nadales*, Barcelona, 1973
- *Vivències. Poesies*, Barcelona 1975
- *Més enllà.....Poesies*, Barcelona, 1978
- *L'ermita de la Sma. Trinitat*, L'Espluga de Francolí, 1979

- *Música religiosa dels Goigs, Tarragona, I trobada dels Gogistes Tarragonins*, Tarragona, 1985, p. 7-18.
- *Dinàmica de un amor. Maria Inés Maserico*, Ed. Claret, Barcelona, 1990
- *María en la música litúrgica y religiosa de nuestros días*, Ciutat del Vaticà
- *Vida en poesia*, Ed. Claret, Barcelona, 1999
- *Espluguins exemplars*, Cossetània, Valls, 2008
- *Maria en el poble de Déu*, Ed. Claret. Barcelona.

- * En aquesta bibliografia hem obviat, lògicament, el gran gruix d'articles escrits pel P. Bou, preferentment a la premsa tarragonina i, especialment al *Diari de Tarragona*, i, a nivell nacional, la seva abundosa producció al setmanari *Catalunya Cristiana*.

Notes

- 1.- Pràcticament no hi ha cap estudi sobre la vida i l'obra del P. Bou, d'aquí que no s'incloguin notes en aquest article. Sí que cal esmentar, però, que la seva biografia -escrita per ell mateix- està inclosa en el *Llibre de memòries* de la família Bou de l'Espluga de Francolí, començat pel seu avi Ramon Bou i Llorens l'any 1874.
- Vegeu també el nostre treball a *Podall 1* (2011)